XXXIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1923. Junius 6. szám.

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ES ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY | Szerkesztő: PAP DOMOKOS

Előfizetési ár: Egész évre 20 L. Magyarországra: 26 L. Egyes szám ára 3 L. Akik a 20 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferencz-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitói-díj 100 L. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztároshoz küldendő Clujra (Kolozsvárra.)

Mi lesz gyermekeink sorsa?

A legtöbb szülőnek bizonyára már most sok gondot és fejtörést okoz, hogy a jövő tanévben miképpen gondoskodjék gyermeke tanittatásáról. Különösen pedig a falusi szülő az, akinek ez a nagy kérdés a lelkére nehezedik. A legtöbben ma már valószinüleg ugy gondolkoznak, hogy a négy elemi osztályt végzett gyermeket ne is tanittassák tovább, mert pénzbe is kerül, de másfelől a magyar fiu most ugy is nehezen lehet „úr“, egy-két pályát leszámitva.

Hát annak, aki igy gondolkozik, nincs igaza. Igaz, hogy ma már nem áll annyi pálya nyitva fiaink előtt, mint régebben. Ez azonban nem lehet ok arra, hogy gyermekeinket pusztán nemtörődömségből megfosszuk a müveltség legszükségesebb feltételeinek megszerzésétől s ne nyujtsunk módot és alkalmat nekik, hogy legalább annyi ismeretre tegyenek szert, ami ma már a legegyszerübb emberre nézve is életszükséglet.

De még sok más okból sem szabad fiaink esetleg kiváló tehetségeit könnyelmüen elkallódni hagyni. Tartozunk ezzel a szülei lelkiismeretnek, egyházunknak és fajunknak.

Ezt pedig nagyon könnyen elérhetjük a következőképpen: *Küldjük be négy elemit végzett gyermekeinket habozás nélkül főiskoláink valamelyikébe, hogy legalább az alsó négy osztályt végezzék el.*

Ez az életkor (a 10—14. évig) igen alkalmas idő a tanulásra. A gyermekkor minden iránt fogékony élénk érdeklődése ebben az időszakban talán a legelevenebb. S e négy esztendő alatt már sokkal inkább kiviláglik, hogy kinek milyen tehetségei vannak s milyen pályára alkalmas; tovább tanuljon-e vagy hazamenjen. E négy év elég arra is, hogy fiaink megtanulják az állam nyelvét, aminek tudása ma mindenkinek csak hasznára lehet ügyes-bajos dolgainak elintézésében. Nem is hasonlitható össze az a kis haszon, hogy fiainkat már ily fiatalon befogjuk a mezei munkában való segitésre, azzal a nagy haszonnal, ha ezt a négy évet tanulással tölti el. Rövid-

látású és ridegen önző számitás az, hogy azért a kevés munkáért, amit egy ilyen, még testileg sem fejlett gyermektől, otthon kierőszakolhatunk, megfosszuk őt jövendő boldogulásának esetleg sokat igérő lehetőségétől.

Az anyagi áldozat nem is jöhet számitásba ebben a kérdésben. Az intézetek a lehető legolcsóbb áron gondoskodnak a növendékek teljes ellátásáról. Nehéz küzdelemmel igyekeznek minden jogos igényt kielégiteni, a szegénysorsuak pedig még a megszabott csekély dijakból is nagy elengedéseket nyerhetnek.

A tanterv ugy gondoskodik, hogy a tanuló a negyedik gimn. osztály bevégzésekor lehetőleg egységes és befejezett ismereti anyagot nyer az életre tartozó minden hasznos ismeretből, amelyeket a mai nehéz, az ember minden erejét és tudását igénybevevő világban már senki sem nélkülözhet, még akkor sem, ha e négy év után visszamegy a szülei házhoz s folytatja apja mesterségét, a földmivelést.

Ettől eltekintve azonban a növendék látóköre és világismerete gyarapodik, felismeri hajlamait és tehetségeit s igyekezni fog megtalálni minden utat s módot, hogy ezeket továbbfejlessze s a lehető legnagyobb tökéletességre vigye. Elmehet például — hogy mást ne is emlitsünk — egy ipari szakiskolába, ahol magát jól kiképezve, a megélhetés, sőt a megvagyonosodás lehetőségei nyilnak meg előtte.

Nem üres beszéd és hiu biztatás tehát az, hogy minden unitárius szülő a maga és főleg gyermeke érdekében cselekszik, ha vele a gimnázium négy alsó osztályát elvégezteti. A világ halad s nekünk ettől nem szabad elmaradni, ezt parancsolja a józan ész, de ezt parancsolja fajunk, egyházunk és saját magunk sikeres önfenntartásának helyesen felfogott érdeke. **Dr. Varga Béla.**

Ürmösi Kálmán emléke.

1863-ban az iskolai év kezdetén egyszerre kerültünk kolozsvári főiskolánk VI.-ik osztályába s itt csakhamar megismerkedve, elválasztottuk egymást minden fogadalom nélkül s minden önző cél nélkül örök barátságra. Lassanként mindjobban simultunk egymáshoz, mind több vonzalmat éreztünk egymás iránt, mig azon vettük észre magunkat, hogy egymás társasága nélkül nem lehetünk el. Egyforma légkörben születtünk s nevelkedtünk, kepekenyeren, egyházias irányban indultunk az élet utjára s mindketten vágyat éreztünk a papi pályára, *similis simili gaudet!* Ezen alapult önzetlen szoros barátságunk. Természetének alapvonása a komolyság, lelkiismeretesség és pontosság, tanulmányait kiváló szorgalommal müvelte, osztályunkban az elsőséget mindvégig megtartotta s ugy tanárai, mint tanulótársai becsülését méltán kiérdemelte.

A teológián is végig kitartott komoly tanulmányai mellett s tanitványaira is kiváló gondot forditott, miközben a kolozsvári egyházközségben segédkántorságot is folytatott. Papi vizsga után még

három évig kellett papi állás után várnunk s azalatt az akkori szokás szerint köztanitóskodtunk s ő a német nyelv köztanitója lett az alsó osztályokban. Ekkor választották seniornak és segédlelkésznek, mely utóbbi hivatalt nehéz időkben nagyjaink közbecsülésének kiérdemlésével töltötte be, midőn Uzoni Gábor tragikus halálával a kolozsvári népes gyülekezet másodpap nélkül maradt, minthogy az Uzoni helyébe választott Derzsi József egy évre külföldi egyetemre küldetett. Hogy milyen nemes ambicióval s lelkes odaadással töltötte be ezt a rábizott nagy kötelességet seniori és köztanitói s még priváttanitói pontosan végzett kötelességei mellett, annak legkimagaslóbb bizonysága nagynevü Jakab Elekünk megnyilatkozása az egyházközség gyülésében, midőn megtudta, hogy Ürmösi Kálmán tarcsafalvi lelkésznek ki van nevezve: Nem szabad a mi katedránkat megtosztani ettől az embertől, nem szabad őtet elereszteniink!

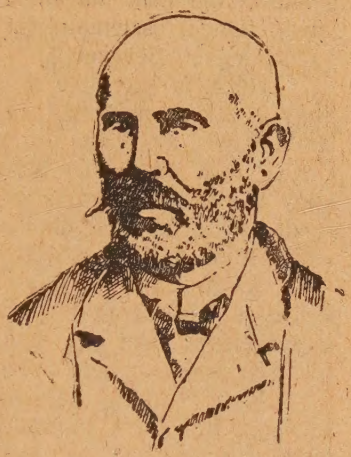

Igy alakult ki egy szerény, de szorgalmas és igazi erényekben gazdag ifju lelki élete, hogy valódi munkása legyen az ur szőllőjének s igaz követője az Ur Jézus szent példáinak, jól felfegyverzett harcosa a köz- és családi életnek egyaránt. Papi pályáját előbb Tarcsafalván, azután Siménfalván s végül Szentgericzén folytatta s végezte mint esperes közelismerésre méltó eredménnyel. Szép és boldog családi életet élt neje elhunytáig. Közelebbi szereplése ismeretes. Emléke legyen áldott!

Kisgyörgy Sándor.

Az iskolai siker érdekében!

Főhatóságunk ez évben az iskolák belső és kapcsolatos külső munkáinak méreteiről fokozottabb tájékozódást akarván szerezni, Régeni Áron és alólirt tanitókat küldötte ki az eredmények megtekintésére.

A tanitóság általában helyeslő rokonérzéssel fogadta a főhatóság ezirányu intézkedését.

Engemet már régi idő óta foglalkoztat általánosságban az a gondolat, hogy az iskolák munkáinak irányitó ellenőrzésére nem a jogász-tanfelügyelők, nem az iskolaszék, vizsgálószék, nevelésügyi bizottságok tanitással nem foglalkozó tagjai kellene sorra járjanak, hanem gyakorló tanitók, akik hasonló és ugyanolyan eseteiknél fogva tapasztalataik alapján a szükséges kibontakozásra vezető irányt is inkább megmutathatják, mint azok, kik ugyanoly foglalkozást nem

ûzve, a kifürkészhetetlenséggel határos gyermeki lélek szövevényes alakulataiban nem találhatják el a helyes utat.

A rossz méhész zaklató beavatkozásaival a méheknek legnagyobb ellensége, mig a szakember hozzáértésével munkájuknál sok mindenben előnyösen segitségükre tud lenni.

Éppen azért nem tartom helyénvalónak oly sokszor zavarni, hátráltatni az iskolák munkáját a különböző bizottságok, a tanügyet gyakorlatilag nem müvelő s igy csak a látszatnak eleget tehető tagjaival, hanem esztendőnként legtovább kétszer, de szakember látogatása legyen bevezetve.

Nézetem szerint e dologban az volna a helyesebb gyakorlat, hogy évenként más-más egyén lenne kiküldve. Ebben két előnyt látok. Egyik az, hogy igy nem lesznek az iskolák egy embernek esetleg nem mindenben helyes irányitására kényszeritve; a másik az, hogy a különböző kartársak sokféle eljárásait végig tapasztalva, rendre mindenki megtanulhatja azokból a neki még szükségeseket, amit otthon saját iskolájában haszonnal értékesithet a köz javára.

Az az ellenérv, hogy ezáltal alkalom adódik a tanitók közt az esetleges bosszuvágyból eredő visszaütésre vagy a kölcsönös feldicsérgetésre, nem elég helytálló, mert végeredményben nem a tanitók minősitése, hanem a munkaeredmény fokozása a fontosabb dolog.

Kartársaimhoz barátilag — s nem mint kiküldött — s ólva, kivánom közölni a tanitásban s más kapcsolatos dolgok körül követendő eljárásokban az eredményhez juthatás megkönnyitését célzó nézeteimet a következőkben:

1. A mai időkben szükséges fokozottabb vallási áhitatra nevelés szempontjából kivánatosnak találnám, hogy az iskolai év megnyitása és bezárása is az évvégi vizsga helyett inkább templomozással végződjék.

2. Tanitások naponta buzgóságra nevelő ének és imával kezdődjenek.

3. Osztályainkban az eredményesebb haladhatás szemelőtt tartásával ne alkossunk a rendetlen iskolábajárás vagy más okból eredő különböző foku előmenetel szerinti sok alcsoportot, hanem legtovább kettőt: haladók és maradók csoportját s ezt is csak az első osztályban.

4. Irásnál, olvasásnál, rajzolásnál a helyes test-, kéz- és eszközök tartására, különösen a megszokásig, nagy gondunk legyen.

5. Irásnál azt az általános főelvet ne engedjük szemelől téveszteni, hogy a felfelé menő vonal vékony és jobbra dülő, a lefelé irányuló balra dülő és vastag a „z“ betü szárának kivételével. Betüink az irka vonaláig terjedjenek s azon tul ne haladjanak.

6. Gyermekekkel a fekete táblán is iratni kell.

7. Kis tanulókkal vonalas táblára irassunk.

8. Rajzolásnál a kellő kézgyakorlat elsajátitásáig lehetőleg minél nagyobb méretü ábrákat rajzoltassunk. Kezdetben egy ábra és ne ábracsoportok kerüljenek egy lapra. (Folytatjuk.)

Patakfalvi Zsigmond, tanitó.

TŰZHELY MELLETT.

Miért nincs kalács Molnár kovács asztalán?

(Valóban megesett történet, bizonyságom rá a legatus.)

Ünnep előtti péntek délután árverezték el az egyházközség erdejében megmaradt magfákat. Hétezer s egy pár száz leut kapott az egyház s a kurátor efölötti örömében áldomást inditványozott. Ismerve azonban a Központ rendeletét, mely szerint szeszes italra pénzt utalni nem szabad, igy Miklós Sándor kurátor apatársa: id. Márkos rovatott meg az áldomás terhének viselésével, ki nyomban fel is hozott egy veder bort. Tizen lehettek s igy ez a veder egyelőre elég. Köztük volt Kocsis a biró s Molnár kovács, ki arról nevezetes, hogy nem hiába járta meg Amerikát s arról, hogy református s igy minden szó nélkül fizeti az unitárius papnak a kepét.

Gyermeke nincs s igy felesége minden szeretetét egy kis fehér báránykára pazarolja, melyet figyelmes férje most vett az ünnepekre, melyet azonban levágni nem szabad. Az asszonyka gondosan bezárta a kasba, az ajtóra lakatot tett. A kulcsot mindig magával hordta, hogy amikor kedve jön simogathassa a kezes bárány puha, selyem gyapját. Tán még szalagot is kötött a nyakára.

De igaz, menjünk csak rendre.

Isznak, isznak az árverezők. Éltetik az egyházat, kurátort, birót, id. Márkost. Eléggé nem szép, hogy a papról szó nem esett. — Amikor ugy éjfél felé Molnár kovácsot is felköszöntik, nem birva éhségével kitör belőle az elkeseredés s hosszu, lelógó bajuszát kétfelé simitva szemrehányóan szól:

— Jól van jól, de bár egy hagymát adjatok, mert — Isten bizony — nem birom már a bort éh'gyomorra.

— Helyes, helyes, hagymát a kovácsnak, kiáltja id. Székely György, ki az örökös alapitók 301-ik számát magának foglalta le. Nem több 80 évesnél s azért iszik, nehogy megint tüdőgyuladást kapjon.

— Nem ugy, — szól id. Márkos. — Hanem atyafiak, együk meg a Molnár kovács bárányát.

— Ugy van, együk meg a kovács fehér bárányát.

— Emberek mit akarnak, hiszen ismerik a feleségem száját.

— Ah, — igy id. Márkos — a feleségeddel igazit a biró. Na ki lesz az a két ember, ki ellopja a Molnár kovács fehér bárányát?

Hivatalból kinevezik tolvajoknak az egyházfiakat. (Pedig a rosz nyelvek azt mondják, hogy Márkos volt az egyik.) Amikor a tolvajok elindulnak, Molnár kovács is utánuk indul.

— Megyek, hogy ha a feleségem fel talál ébredni, üssön leg-

alább engem s ne kieteket. Körüljárják csendben a kast s szomoruan állapitják meg, hogy be van lakatolva.

— Molnár kovács hozza ki a kulcsot.

— Hallgassatok, hogy menjek én be a feleségemhez. Van a mühelyben elég fejsze, feszitsétek le a léceket.

Pár perc mulva id. Márkos már a honalja alatt simogatta a a bárányt s elszaladtak vele.

Molnár kovács egy pillanatra magába száll s utána sóhajt.

— S lám csak viszik. No szegény feleségem álmodj szépeket.

Id. Márkos nyomban mozgásba hozza feleségét, menyét, menyecske lányait, s mig a sütéshez az előkészület tart, már hozzák is a megnyuzott bárányt. Molnár kovács most már mint áldomás rendező, ott áll a menyecskék között s diktálja, hány tojást üssenek belé, mennyi petrezselyemlevelet.

— Az nincs a házunknál.

— Semmi baj, van nálam az ablak alatt, csakhogy a feleségem épen ott alszik s mikor nem vagyok otthon — nem tudom miért, — de nagyon is ébren alszik.

— Ah — szól Márkos, — menjen a biró, lopjon petrezselymet. — Kocsis ajánlkozott is mindjárt, mikor azonban elindul, Molnár kovács oda szól egyik szomszédjához:

— Menjen csak maga is, nem szeretem mikor a biró a feleségem ablaka alatt egyedül járkál.

Egy jó negyed óra mulva állit be a biró kisárgult arccal, a petrezselyem levelet kezében görcsösen szoritva.

— Emberek baj van. Megdobáltak. Ugy hullott a sok göröngy mint az eső. Egy meg is találta a szomszédot.

— Ejnye, hát mi lehetett?, komolykodik a társaság, de legjobban Molnár kovács. (Hm, gondolja magában, vajjon nem a feleségemre lesett valaki s ezeket ott kapva megdobálta? Hanem, nem szólott semmit.) Id. Márkos erősen nyomkodja zsebkendőjét szájába, hogy ki ne törjön hahotája. (Nagy csoda, ha nem ő rendezte a dobálást).

Nó, hanem pont háromkor, ott párolgott az izletes bárány az asztalon, amire a bor még jobban esett, már t. i. a Gellért bora, mert ezt már ő fizette. Gellért szintén arról nevezetes, hogy tul járt a tengereken s hogy református s igy az unitárius papnak majdnem a legjobb fakepét hozta, ezzel a megjegyzéssel:

— Ezt nézze meg a tiszteletes ur, a reformátusok igy rakják meg a szekeret.

Négy órakor a társaság elbucsuzott egymástól. Mindenik nagyon vig volt, csak Molnár kovácson látszott némi zavar:

— Emberek, kisérjetek haza.

— — — — — — — — — — — — —

Ünnep szombatján az asszonyok falun korán ébrednek. A kalácsdagasztás, lepénysütés friss menyecskét kiván.

Molnár kovácsné is kiugrik az ágyból, egy pillantást vet ura

ágyára, megnyugodva mosolyog, mert csak haza jött a lelkem a rendes időben. Lábujjhegyen járva szépen veszi a kulcsot — még egész sötét volt — s megy a kas felé. Szegény kis bárányka éhes lehet már. Nyitja a lakatot, hivogatja a bárányt, de az nem mozdul. Körüljárja a kast, meglátja a lefeszitett léceket, azonnal megérti a valót s keserves sirásba tör ki. Azután ráront az inasokra:

— Keljetek fel hamar, a bárány nincs a kasban.

Az inasok felugrálnak s csakhamar a falu összes kertjeit beszaladják. Legelől mindenütt az asszony, sirva, lármázva, veszekedve, méregtől reszketve:

— Nó még ilyen dolog se történt Dombán, hogy bárányt lopjanak.

Kivilágosodott egészen, de tudja is már az egész falu, hogy Molnár kovácsné fehér bárányát ellopták. — A biró épen most megy hazafelé. Ujjasába nyakig be van gombolózva.

— Biró ur, kedves biró ur. Biró ur nem hallja, ellopták az éjjel a bárányomat. Biró ur . . .

— Ugyan Molnárné lelkem, hagyjon nekem békét. Egész éjjel a község s az egyház dolgában járok s most a bárányával kinoz. Jó, hogy nem lopták el a petrezselymét is. Jöjjön az irodára, ha panasza van.

— Nem megyek biz'én, hanem igen a csendőrségre.

Berohan házába s egész kiméletlenül rázni kezdi urát:

— György, Gyuri, ellopták a bárányt.

— Ugyan, hagyj békét nekem . . .

— Hogy hagynék? Kelj fel, menj a csendőrségre. A bíróval hiába beszélek, meg se akar hallgatni.

— Bíróval? Éljen a biró . . .

— Mi? Kelj fel hamar, hiszen már nyolc óra. Na egy-kettő.

— Kérlek drága, miért csapsz olyan lármát? Székely Samunak két lovát lopták el s másnap mégis jót ivott egyet, hát egy bárányért tán nem forgatod fel az egész falut.

— Miért nem lopták hát el inkább a szürkédet, miért a bárányomat.

— Édes feleségem, ejnye nó hagyjad, a bárányt az éjjel megettük.

— Ugy?... Többet nem tudott szólani, hanem mérges tekinteteket vetett ura felé, ki bünbánóan ül ágyán s nagy bajusza alatt mormogta:

— Ne perelj édes jó feleség, mert hát volt, nincs, azok az éhezett végrehajtók elhajták a szegény kicsi bárányt. Isten nyugtassa meg s adjon neked kettőt helyette.

Molnár kovács házát ünnep első napján sokan keresték fel, jót kivánva neki s élete párjának.

— Köszönöm jó emberek, köszönöm. Nó igyunk egy pohár pálinkát. Feleség lelkem egy falat kalácsot . . .

— Mit? . . . Nó várj, adok én neked kalácsot. Kiszalad az asszony s pár perc mulva hozza a kovászba felejtett tésztát, odadobja az ura elé:

— Ki tudott volna dagasztani, mikor egész reggel a bárány után szaladtam. Ha kellett a bárány husa, itt az elkölt tészta egye meg akinek kell.

Igy történt, hogy Molnár kovács asztalán ünnep első napján nem volt fehér kalács, azonban volt egy rakás tüzes istennyila a fején. Bizonyságom a legatus. *Ütő Lajos.*

NŐK VILÁGA.

A homoródalmási D. F. Nőegylet, az évek óta megszokott módon folytatta téli munkásságát. Vasárnap esténként, élénken látogatott estélyeket rendeztünk, melyeket mindig egyházi énekkel és Ajtay János lelkész imájával kezdettünk; aztán iskolás gyermekek szavaltak, mi magunk és Péterfi Áron ny. rektorunk s Barra Sándor jegyző felolvastak ismeretterjesztő, erkölcsnemesitő és mulattató cikkeket. E tél folyamán választottuk jegyzőnek Barra Sándorné Györffi Polikszénát. Márc. 18-ikán osztottuk ki a közösen termelt zöldség magvakat és most tavasszal ujból megtettük a termeléshez szükséges munkákat. — Községünkben a D. F. Egylet is rendezett igen szép estélyeket; különösen jó volt az, melyen Petőfi Sándor halhatatlan költőnkről emlékeztünk, s melyet Kis Béla áll. tanitónk tett valóban értékessé magas nivóju Petőfi szavalataival. — Az ifj. egylet is rendezett egy jól sikerült szinielőadást és táncmulatságot Vajda Antal ig.-tanitó vezetésével s egy ilyet mi is a Nőegylet keretében terveztünk husvét ünnepére, de az alelnökünket ért sulyos gyász miatt — mely egész községünknek is gyásza — ez elmaradt. Egyletünknek van 176 tagja. Homoródalmás, 1923. évi április hó 23-án. *Ajtay Jánosné* elnök. *Péterfy Áronné* alelnöknő, *Barra Sándorné* jegyző.

Nők az elnöki székben. Bizonyos, hogy a mi társadalmi életünknek szint és melegséget a nők adnak. A vallásos buzgóság a női kedély tüzhelyénél jő forrásba. A gyermek vallása az anyai szivből kapja az első táplálékot. A nő ma már nagyobb körökben is szerepel, sőt igen gyakran vezet. Az angol unitáriusok konferenciáján (a mi zsinatunk) Manchesterben egyik gyülés elnöke Partingeortné asszony volt, a ki arról nevezetes, hogy Gloscop város polgármestere. A tudósitás szerint bebizonyitotta, hogy az ügyvitelhez és vezetéshez jól ért.

Egy öt éves kis fiu szemlélgetett egy modern nőt, a ki keményen fujta a füstöt mamája felé, akinek vendége volt. Az uri nők szoktak dohányozni? — kérdezte a fiu. Én uri nő vagyok s én dohányozok — kedves Lacika. A kis fiu rögtön válaszolt: Oh én igazi urinőt értettem. Egyik *angol lap* közlése.

Ha van hited, mutasd meg cselekedeteddel!

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Püspöki vizsgálatok tartását határozta a főt. püspök ur beadványa alapján az E. K. Tanács és megbizta dr. Boros György főjegyző azáát, mint hivatalból a püspök helyettesét. Első ilyen vizsgálat az aranyostordai körben junius utolsó részében lesz. A főjegyző a köri gyülésen junius 28-án Járában prédikálni fog.

Dr. Tóth György eltávozott Kolozsvárról, el a hazából. Nehéz szivvel tette, mert még bucsut sem vett, pedig legujabb munkakörében, az egyházi referensi állásban olyan munkát végzett, melyért meleg és hálás kézszoritásra kötelezett mindenkit. Dr. Tóth György néhány rövid év alatt az unitárius egyház törvényei és jogforrásai kiadásával nemcsak elévülhetetlen érdemeket szerzett, hanem az egyházat gazdaggá, a közigazgatást egységessé tette. Meglepő volt az a vasszorgalom, az a legyőzhetetlen erőforrás, mellyel rendelkezett. Őszinte sajnálattal gondolunk eltávozására.

Killyéni Endre a háromszéki egyházkör felügyelő-gondnoka május hó 16-án életének 71. évében váratlanul elhunyt Sepsiszentgyörgyön. Egész életében a munka, szorgalom és az ügybuzgóság irányitotta. Mint polgári iskolai igazgató Brassóban és Hosszufaluban is nagy szolgálatot tett a brassói egyházközség szervezése és fölvirágoztatása érdekében. Kitünő pedagogus és elsőrendü kormányos volt. Egyházunk erős oszlopos tagját veszitette el.

A távollevők gondozását csak ugy lehet sikerrel végezni, ha tudjuk, hol laknak és mivel foglalkoznak. Lelkészeink hivatalos felszólitást kaptak a távollevők bejelentésére, de eddig még kevés érkezett be. Szülők és ismerősök nagy szolgálatot tesznek, ha egy levelezőlapon tudatják szerkesztőségünket.

Elhunytak. Ifj. Kovács Sándorné Spaller Anna okl. tanitónő 40 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt Zilahon. Három kis gyermek, férje, apósa Kovács Sándor ny. tanfelügyelő és népes rokonság gyászolja az áldott jószivü asszonyt.

A konfirmálás egyházközségeinkben mind nagyobb gonddal és disszel történik évről-évre. A templomot az ifjak virággal ékesitik föl, de ők a legszebb ékesség. A szülő, rokon és a gyülekezet ünnepnek tekinti és megtölti a templomot, figyelemmel hallgatja a feleleteket és meghatva a szép egyházi éneket s a gyermeki ajakról elzengő imádságot. Kolozsvárt áldozócsütörtök reggelén 55 ifjut konfirmált Ürmösi Károly esperes. Sokan vidékről jött főiskolai tanulók. A konfirmáló ifjak mindannyian irásban kötelezték magukat a D. F. E. ifjusági körébe való belépésre.

Az Unitárius Közlönyre a második félévre előfizetést nyitunk. Tiz leuért bárhová megküldjük a lapot.

Örömmel tapasztaltuk, hogy a D. F. E. konfirmációi emlékkönyvét lelkészeink kiosztják a konfirmáló ifjaknak. Örök emlék. Még mindig van egy pár olyan egyházközség, ahol nem látták.

Lelkész atyánkfiait kéri a D. F. E., szíveskedjenek lehetővé tenni a konfirmációi emlékkönyv *uj kiadását* megrendeléseikkel. Szívesen veszünk módositó észrevételeket is.

Ujabb D. F. E. alakulások. *Magyarszováti* egyházközségünkben biztató jelenségek között alakult meg a mult hó 29-én a Dávid Ferenc-Egylet, lapunk főszerkesztője, dr. Boros György egyházker. főjegyző és Ürmösi Károly kolozsdobokaköri esperes személyes részvételével, kik az évi esperesi vizsgálattal kapcsolatban az egyházközségbe kiszállván, az uj és tágas felekezeti iskola helyiségében két vallásos estét tartottak a hivek szépszámu érdeklődése mellett. Ezen összejöveteleken a főjegyző ur mindkét alkalommal érdekes és népszerü szabadelőadást tartott, mellyel a hallgatóság figyelmét mindvégig lekötve, meggyőzte őket a valláserkölcsi alapon való szervezkedés és tömörülés szükséges voltáról, melynek hatása alatt s az esperesi buzditó beszéd következtében a közönség egyhangu lelkesedéssel mondotta ki a Dávid Ferenc-Egylet megalakitását, melynek elnökévé megválasztották Mózes Károly gyógyszerész afiát, minden egyházi és kulturális ügy lelkes pártfogóját, kinek agilitása biztos alap az uj egyesület jövő fejlődéséhez. Titkár lett a helybeli lelkész, jegyző a kántortanitó, pénztárnok az egyh. községi gondnok. Ezenkivül megalakittatott a választmány is 12 taggal azok közül, kik az elmult télen rendezett vallásos estéket a legnagyobb buzgósággal látogatták. Szép reményekkel nézünk az uj egyesület missziója elé; köszönet és elismerés illeti azokat, kik annak megalakulását lelkesen támogatták s személyes jelenlétükkel a megvalósitás pontjára juttatták.

Dávid F.-estély M.-szováton. A M.-szováton nemrég alakult D. F. E. ez év máj. 21-én (pünkösd másodnapján) este 9 órakor a felekezeti iskola termében müsoros estélyt rendezett. Az estélyen szépszámu közönség jelent meg. A müsor a következő volt: Elnöki megnyitó, tartotta Mózes Károly; az ifjusági dalárda énekelte az angol himnuszt; szavalt Kelemen Lajos; hegedüszólót játszott Ürmösi Jenő; egy falusi legény és leány, Bodor Marci és Máriskó szavalatot mondtak; kuruc-dalokat játszott hegedün Ürmösi Jenő; humoros verset szavalt Binder Berci; monológot adott elő Kóri József; magyar nótákat énekelt az ifjusági dalárda. A szép és terjedelmes müsor után tánc volt. Az estély ugy anyagilag, mint erkölcsileg igen jól sikerült. Dicséretére válik az ifju egyletnek, buzditsa őket e siker még többre. *Ü. J.*

A kissolymosi D. F. E. első ünnepi összejövetelét április hó 15-én, vasárnap délután a templomban tartotta meg s tett bizonyságot életrevalóságáról. Az ünnepélyt Lőrinczi Domokos lelkész alkalmi beszéde nyitotta meg, vázolva a munka nagyságát s a munkások kevés számát s felhivta a gyülekezetet a szent és nemes ügy

pártolására. Zsakó Gyula kántor énekszámai, Zsakó Gyuláné és Danka Ilona lelkes szavalatai egészitették ki az ünnepélyt s szereztek kellemes perceket a szépszámu közönségnek. Egyletünk elhatározta, hogy a jóltevők ünnepét pünkösd másodnapján délelőtt tartja meg. Elhatározását meg is valósitotta, azonban ezt megelőzőleg már áldozócsütörtökön megkezdte az ősök szellemének az áldozást, amikor 33 konfirmált növendék által összegyüjtött és feldiszitett koszorukkal, melyek délelőtt a templomot ékesitették, a délutáni templomozás után lelkész és kántor vezetése mellett kivonultak a község nagyjai és kicsinyeitől kisérve „Csonkaháza“ nevü temetőbe és ott halhatatlan emlékü Augustinovics Pál nagy alapitványozónk sirját lelkész emlékbeszéde után megkoszorozták, koszorut tettek Kovács Mihály volt esperes és Nagy Sándor volt lelkész sirjára is. Az ünnepélyt „Te benned biztunk“ ének zárta be. Augustinovics Pál sirjának megkoszoruzása az egész községben mégjobban felébresztette az érdeklődést a jóltevők ünnepélye iránt s igy nem csoda, ha szép, nagy templomunk egészen megtelt hallgatósággal. Ünnepélyünk a következő program szerint folyt le: Gyülekezeti ének után lelkész alkalmi imája s beszéde következett, melyben megemlékezett egyetemes egyházunk szellemi és anyagi jóltevőiről, a szellemiek közül kiemelve Dávid Ferencet, az anyagi jóltevők közül Augustinovics Pál emlékét ujitotta fel behatóbban és megemlékezett az egyházközség jóltevőiről általánosságban. Egyházi beszéd után a kántor lépett az urasztalához, ki szintén lelkes beszédben hódolt Dávid Ferenc szellemének, fejtegetve ügyesen, hogy miért nevezték róla egyletünket s aztán lelkesen tárgyalta az egylet célját, munkakörét s felhivta a még be nem lépett jelenlevőket a belépésre. E programszerü beszéd után „Dávid Ferenc emlékezete“ cimü költeményeket Murányi Farkas Sándortól, Rédiger Gézától, Kádár Lajostól szavalták nagy hatással el Fekete Piroska nagysolymosi lelkészünk leánya, Danka Ilona és Lőrinczi Mózes. A szép és megható ünnepélyt lelkész szavai után ének zárta be.

A pipei ifjusági D. F. E. a szásznádasi szórvány-egyházközségben a községháza nagytermében folyó évi április hó 15-én bált rendezett a hadi özvegyek és árvák segélyezésére a következő müsorral: Felolvasás „A föld és népei“-ről, tartotta Sebe Ferenc unit. lelkész; „Muszka vőlegény“ egyfelvonásos népszinmü, előadták a szásznádasi magyarság ifjai, kik a pipei D. F. E. tagjai; „Sehova“ Kiss Józseftől, szavalta Sebe Ferenc unit. lelkész; „Elégedetlenek“, dialog, előadták Jakab György jegyző és Mezey Katinka urleány. A müsor után a vidéki intelligens szász, román és magyar családokból álló társaság jó zene mellett reggelig mulatott. *Jelenvolt.*

A sinfalvi uj Dávid Ferenc Egylet tudósitása tévedésből a jövő számra maradt.

Az Unitárius Irodalmi Társaság május hó 12-én tartott gyülését Sepsiszentgyörgyön a ref. kollégium termében igen szépszámu közönség előtt nyitotta meg dr. Ferenczy Géza főgondnok ur, a Társaság igazgatója, rámutatván arra, hogy milyen értékek mü-

velésén fáradozunk vándorgyüléseinkkel. Nagyhatásu melodrámát szavalt József Kálmánné urnő, énekelt a sepsiszentgyörgyi dalárda, szabadelőadást tartott „Az emberiség egyetemes értékeiről“ dr. Kiss Elek, felolvasott „Mindenre sor kerül“ cimen Gyallay Domokos; szavalt József Domokos. A gyülést követő társasvacsorán barátságos megbeszélésen voltak. — Árkoson május 13-án az I. T. gyülése a templomban volt, hol Biró István imája után a tele padsorok előtt a lendületes elnöki megnyitót szintén karének, szavalat, zene, felolvasás és szabadelőadás követte. Régeni Áron vezetése mellett énekelt az unitárius dalárda; majd Végh Beniamin vezetése mellett zenével kisérte az ifjusági zenekar a Régeni Piroska kedves énekét. Felolvasott „Lecke, amelyet nem lehet elfeledni“ cimen Gyallay Domokos; szabadelőadást tartott „Az egyén értékének megszületéséről és föladatáról“ dr. Kiss Elek és szavalt Balogh József és Végh Katinka. Este a községházán az iskolás gyermekek kedves tündérmesét játszottak el s szerepelt a zenekar is. *Jelenvolt.*

Emlékeztető. Emlékeztetem volt tanulótársaimat, kikkel az unitáriusok kolozsvári főiskolájában 1873. évi junius hó 29-én együtt tettünk érettségi vizsgálatot, hogy 50 éves jubiláris találkozónk lesz. Sziveskedjenek velem tudatni, hogy 1923. évi junius hó 29-én délelőtt 10 órakor Kolozsvárt, az unitárius kollégiumban megfognak-e jelenni? Esetleg akadályoztatásukat közöljék. Baráti üdvözlettel: *Kövendi Nagy Miklós* ny. tanár, Cluj-Kolozsvár, Ferdinánd-ut 101.

A jogügyi bizottság elnöki helyére az E. K. Tanács dr. Várady Aurél aát kérte föl.

Az Unitárius Szószék folyó évi első száma Ürmösi József szerkesztésében megjelent. Kiss Sándor, Sófalvi Domokos, Benedek Gábor, Balázs Ferenc, Bálint Ödön, Kovács Lajos, Székely Tihamér látták el értékes beszédekkel.

Aki a D. F. E.-nek tagja, jelét adja annak, hogy jó unitárius és haladni szeret. Hála a buzgó vezetőknek, immár kevés olyan unitárius egyházközség van, ahol a Dávid Ferenc lobogóját ne lengetné a szél.

Felhivás a kolozsvári unitárius ifjakhoz. A kolozsvári unitárius lelkészi hivatal ezuton is felhivja a konfirmáción már tul levő unitárius ifjainkat, fiukat és leányokat, hogy a D. F. ifjusági egyletbe való belépés céljából az unitárius lelkészi hivatalban (Calea Victoriei, v. Kossuth Lajos-u. 9.) mielőbb jelentkezzenek. E tekintetben a szülők támogatását is kéri a lelkészi hivatal. *Ürmösi Károly* esperes-lelkész.

Dr. Tóth György kérelme. Az Unitárius Egyház Törvényeinek Gyüjteménye cimü munkára az előfizetések és begyüjtött összegek Móricz Márton irodafőtiszt ur kezéhez lesznek küldendők (unitárius kollégium). Hálásan köszöni mindazoknak a buzgó fáradozását, akik a nagy költséggel kiadott munkák terjesztését szivesen vállalták és továbbra is készségesen igyekeznek minél szélesebb körben terjeszteni.

A vak fiu, Csipkés Sándor, lapunk főszerkesztőjét névnapja alkalmából egy kedves és hálálkodó levélben köszöntötte, amit azért irunk ide, mivel a hála mindazoknak szól, akik őt szives adományaikkal segélyezik.

Milton, a nagy angol költő, unitárius volt. Ő irta: Az izraeliták a törvény és a próféták alatt mindig azt értették, hogy Isten Egy, kivüle más Isten nincsen s még kevésbé v le egyenlő . . . Ha az ujtestamentumhoz megyünk, azt találjuk, hogy annak tanusága nem kevésbé világos . . ., azt mondja ez is, hogy a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja Egy Isten. Ami engem illet, én csak a szentirással tartok; nem követek semmi más eretnekséget vagy szektát. Ha tehát az Atya a Krisztus Istene és ő kell legyen a mi Istenünk is, nem lehet több Isten, hanem csak egy és nem lehet Isten az Atyán kivül. *(K. S.)*

A prédikálásról Hale (Hél) Eduard hires szónok a saját tapasztalatából mondotta el a következő történetet: Fiatal koromban váratlanul Putnam helyett prédikáltam a bostoni első templomban. Mint rendesen, akkor is népes gyülekezet volt együtt, akik azért jöttek, hogy Putnamot hallgassák. Ez nem nagyon lelkesitett. Egy igen jó barátom egy héttel később igy szól hozzám: „Eduard, egy nő emlegette, hogy te prédikáltál. Azt mondotta, hogy elég jó volt, de ugy látszott, mintha temagad nem sokat törődnél azzal, amit mondasz.“ Nem tudom, ki volt az a nő, de ma, egy félszázad elmultával megköszönöm neki ezt a birálatát. Ezerszer jutott eszembe, mert azt jelentette, hogy ha csak valami nagyon fontos mondanivalóm nincsen, a szószékre ne lépjek. *(K. S.)*

Egy kis cserkész fiutól kérdezte a tanitó: No Jancsi, hát ma tettél-e valami jót. Oh igen — felelt a fiu, — megmentettem a kanárinkat. Hát hogy mentetted meg? — Agyonütöttem a macskát.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába ez év március hó 18-tól április hó 18-ig tagsági és előfizetői dijat fizettek: Kiss Károly, Bodor Ferencz Vargyas; Benczédi Pál H.-Ujfalu; Benedek Sándor Lókod; Szatmári Ferenc Abásfalva; Gálffy Dénes H.-Jánosfalva; Pálffy Géza Karácsonfalva; dr. Balogh György (40 L), Derzsi Domokos, Varga Dénes, Nagy Balázs, Lőrincy Dénes Torda; Árkosi Tamás Sinfalva; Székely Sándor Kolozsvár; Árkosi Katica, Szentgyörgyi Aladár, Pálfi Zsigmond, Gálffy András A.-Szentmihály; Farczádi Sándor Beszterce; Unitárius egyházközségek: Bözödujfalu, Kőrispatak, Firtosváralja, Firtosmartonos, Csehétfalva, Tarcsafalva, Tordátfalva, Székelyszentmihály, Kadács, Székelyszentmiklós, Medesér, Kede, Gagy, Szentábrahám, Csekefalva, Székelykeresztur, A.-Boldogfalva, Fiátfalva, Ujszékely, Nagysolymos, M.-Zsákod, Pipe, Bordos, Sárd; Kovács Gyuláné, ifj. Szén Jánosné, ifj. Kallós Jánosné, Kallós T. Józsefné, Marczi Ilona, Szén Sándorné, Kallós Tamásné, Máthé Józsefné, Tamás Mihályné, ifj. Ferkő Ferencné, Tóth Józsefné, Szén Mihályné, ifj. Kallós Istvánné, Baga Sándorné, Ferkő Bori, ifj. Baga Jánosné, Szén Mihályné lelkészné Datk; Dimén Gergely Vargyas,

Imre Zsigmondné Kibéd, Székely Mózesné Felsőrákos, Hajós József Barót, Fülöp Mózes Kide, Kun János Kolozsvár, Gyulai Béla Magyarléta, özv. Botár Istvánné Torockó. — Alapitói cijban fizettek: Ifj. Fürész János Nagyajta, id. Székely György, Székely János Gábris, Nagy János Jánosé, Szabó János Jánosé, Márkos György Dombó, Fogarasi Gézáné Torda, Barla Dezső Marosludas 100—100 leut, dr. Szász Jenő Zilah 200 leut. — Kolozsvár, 1923. évi április hó 18-án. *Gálfi Lőrinc* pénztárnok.

Hivatalos közlemények.

XXXVI. Szám: 761—1923. *Körirat* esperes, lelkész afiaihoz, gimnáziumi igazgatóságokhoz és iskolaszékekhez. Végrehajtás végett közlöm a vallásügyi miniszterium 21476. számu következő iratát: „Püspök Ur! Tisztelettel felkérjük, sziveskedjék intézkedni, hogy a fennhatósága alatti egyházi hatóságok az állami és községi román hatóságokhoz intézett levelezéseikben használják a hatóságok, községek és városok román elnevezését. Erre az intézkedésre a Belügyminiszter Ur 24273. számu irata szólit föl, rámutatva, hogy egyes egyházi hatóságok még ma sem élnek a román elnevezésekkel. *Bradisteanu* s. k. miniszter helyett.“ Kolozsvár, 1923. május 17-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

XXXVII. Szám: 716—1923. *Hirdetés.* A székelykereszturi főgimnázium igazgatósága Barkóczy Béla Ernő részére, aki 1903. jan. 20-án Odorheiu (Székelyudvarhelyen) született és róm. kath. vallásu, 1916—17. isk. év végén nyert, állitólag elveszett *második* (II.) oszt. eredeti bizonyitványa helyett 223—1923. szám alatt április 30-án másodlatot állitott ki, minélfogva az eredeti bizonyitványt érvénytelennek nyilvánitjuk. Kolozsvár, 1923. május 4-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

XXXVIII. Szám: 847—1923. *Hirdetés.* A székelykereszturi főgimnázium igazgatósága Keresztes Kálmán tanulónak, aki 1903. február 24-én Mugeni (Bögöz) községben, Udvarhely vármegyében született és református vallásu, 1916—17. isk. évről szóló s állitólag elveszett eredeti II. oszt. bizonyitványa helyett 249—1923. szám alatt 1923. május 18-án másodlatot állitott ki, minek folytán az eredeti bizonyitványt hatálytalannak nyilvánitjuk. Kolozsvárt, 1923. május 21-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

XXXIX. Szám: 1941—1922. *Körirat* az Ó-Románia területén lakó hivek gondozása tárgyában. Az 1922. évi U. K. 11. számában

XXIX. sorszám alatt közzétett körirat általánosságban csak „az unitárius vallásu hivek“ megjelölést használta. Fölvetett kérdés folytán összes lelkész afiait felhivom, hogy nemcsak *a véglegesen letelepedett* hitrokonok nevét és pontos lakcimét (utca, házszám, emelet) kell közölni, hanem a kenyérkereset céljából ott lakó hivek is bejelentendők. A katonák szintén bejelentendők a pontos cim közlése mellett. Ez utóbbiak lelki gondozása is fontos; különösen ha egy helyen sokan vannak katonai szolgálat alatt. Kolozsvárt, 1923. évi május hó 1-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

XL. Szám: 706—1923. *Körirat* az iskolaszékekhez. A közoktatásügyi miniszter 26612—1923. számu rendelete folytán felhivom az iskolaszékeket, hogy a jövő iskolai évben csak közoktatásügyi miniszterium vagy vezérigazgatóság által engedélyezett tankönyveket használtassanak elemi iskoláinkban, mert enélkül a miniszterium nem engedi meg az iskola müködését. Figyelmükbe ajánlom a Minerva r.-t. kolozsvári könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent következő tankönyveket:

Fejes—Felméry—Dócziné: Uj ABC. A jelképes irvaolvasó és fonomimikai módszereket egyesitő abéce és olvasókönyv az elemi népiskolák I. oszt. számára (eng. 18706—1921.) ára 12 leu.

Fejes—Felméry—Dócziné: Vezérkönyv az uj ABC-hez ára 3 leu.

Péter—Tóth—Mezei: Olvasókönyv a magyar népiskolák II. o. számára (eng. 26311—1921.) ára 11 leu.

Péter—Tóth—Mezei: Magyar olvasókönyv a magyarnyelvü népiskolák III. o. számára, az uj tanitási terv alapján átdolgozta dr. Mezei Mihály (eng. 20054—1922.) ára 13 leu.

Péter—Tóth—Mezei: Magyar olvasókönyv magyarnyelvü népiskolák IV. o. számára. Az uj tanitási terv alapján átdolgozta dr. Mezei Mihály (eng. 13051—1922.) ára 14 leu.

Szilágyi Márton: Cluj-Kolozsvár és Cojocna-Kolozs vármegye földrajza (eng. 39370—1921.) ára 10 leu.

Szilágyi Márton: Földrajz a magyar elemi iskolák III. és IV. o. számára (eng. 13207—1922.) ára 10 leu.

Torday Lajos: Számolókönyv a magyar tannyelvü elemi iskolák II. o. számára (eng. 28549—1922.) ára 10 leu.

Torday Lajos: Számolókönyv a magyar tannyelvü elemi iskolák III. o. számára (eng. 27695—1922.) ára 10 leu.

A hittan az eddig használatban volt tankönyvekből tanitandó. Kolozsvárt, 1923. május hó 1-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

XLI. Szám: 789—1923. *Körirat* esperes és lelkész afiaihoz. Felhivom lelkész afiait, hogy a jövőben minden olyan fizetésről, melyet az egyházi közpénztár az egyházközség részére teljesit, olyan nyugtát küldjenek, mely a lelkész és gondnok aláirásával és az egyházközség pecsétjével el van látva. Kolozsvárt, 1923. évi május hó 23-án. *Ferencz József* unitárius püspök.

XLII. Szám: 801—1923. eln. *Pályázati hirdetés.* A Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa nevében pályázatot hirdetek a titkári állásra. A szervezeti törvény vonatkozó fejezete szerint, hol a titkár kötelességei is elő vannak irva, az állásra pályázhatnak jogi, tanári vagy lelkészi pályára képesitett egyének. Fizetése egyelőre az állam által az egyházi titkár cimén utalt javadalmazás, ami a legutóbbi október-márciusi állapot szerint kitesz havonta: alapfizetésben 1550, drágasági segélyben 400, drágasági segélypótlékban 600 leut, családi segélyben az állami tisztviselőkre megállapitott kulcs szerint a gyermekek számához képest 100—150 vagy 250 leut s végül lakáspénzben a családi állapot szerint az alapfizetés 20, 25 vagy 30%-át. A pályázatok megfelelően felszerelve hozzám adandók be augusztus hó 5-ig. Kolozsvárt, 1923. évi május hó 26-án. *Ferencz József* unitárius püspök.

XLIII. Szám: 807—1923. eln. *Körirat* esperes és lelkész afaihoz az idei Főtanács előkészitése tárgyában. Értesitem Tisztelendőségedet, hogy az E. K. T. a folyó évi Főtanács ülésének idejét szeptember hó 2. és következő napjaira tüzte ki és elrendelte, hogy az egyházkörök jelentéseiket julius hó 15-ig terjesszék fel az E. K. T.-hoz. Felhivom ennélfogva lelkész afiait, hogy az E. Főtanács elé tartozó összes jelentéseket pontosan kiállitva terjesszék be az esperesi hivatalokhoz oly időben, hogy azok a köri gyüléseken feldolgozva, a fenti határnapig az E. K. Tanácshoz felérkezhessenek. Az egyes kérdésekben a nemleges jelentések is megteendők, nehogy előforduljon az a sajnálatos és fegyelmit maga után vonó eset, hogy egyes egyházközségekből, sőt körökből bizonyos tárgyu jelentéseket E. Főtanács nélkülözzön. Kolozsvárt, 1923. évi május hó 26-án. *Ferencz József* unitárius püspök.

XLIV. Szám: 862—1923. eln. *Körirat* valamennyi esperes, lelkész, tanitó afiainak, kollégiumi és főgimn. igazgatóságainak a „Magyar Nép" könyvtára tárgyában. Értesitem, hogy a „Magyar Nép" könyvtárának első köteteként dr. Rajka László tanár által összeállitott szavalókönyv Kolozsvárt, a Minerva kiadásában megjelent. Ára 6 leu. Felhivom lelkész, tanár, tanitó afiai figyelmét e megjelent s hézagot pótló münek a szives terjesztésére. Kolozsvárt, 1923. évi május hó 26-án. *Ferencz József* unitárius püspök.

Nyomatott „Korvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) sz. 17